

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 23 grudnia 2013 roku powód (...) Spółka akcyjna wniósł o zasądzenie solidarnie od pozwanych B. a K. ks i B. a (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością spółki cywilnej w C. (obecnie (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w C.) kwoty 684.123,74 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 4 grudnia 2013 roku do dnia zapłaty oraz kosztów postępowania w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu żądania powód podniósł, że w dniu 18 sierpnia 2010 roku zawarł z pozwanym umowę nr (...), na podstawie której jako podwykonawca zobowiązał się do wykonania kompleksowego oświetlenia obiektów autostradowych (zasilania i oświetlenia drogi, węzłów skrzyżowań) wraz z zapewnieniem materiałów i środków sprzętowo – transportowych niezbędnych do wykonania zawartej umowy. Pozwany zlecił powodowi wykonanie powyższych robót w związku z realizacją na rzecz Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad robót polegających na budowie Autostrady (...) odcinek od węzła (...) do węzła (...). W trakcie wykonywania zleconych robót powód w dniu 28 listopada 2012 roku otrzymał od W. P. (1), reprezentanta pozwanych, ustną informację o likwidacji z dniem 30 listopada 2012 roku przez pozwanych bazy materiałowej w K. przy ul. (...) oraz o braku kontynuowania przez pozwanych umowy, co do budowy M. (...), M. (...) i (...) węzła K.. Od pozwanych powód nie otrzymał informacji, co do powodów braku zapewnienia frontu robót oraz oświadczeń, co do zmiany zawartej z pozwanymi umowy o wykonanie robót budowlanych, bądź wypowiedzenia umowy. W związku z powyższym umowa została zrealizowana częściowo, nie zostały wykonane roboty, stanowiące przedmiot umowy, tj. budowa M. (...), M. (...), (...) węzła K.. Powód był gotowy do zrealizowania przedmiotu umowy w całości. W tym celu powód zamówił i zakupił materiały przeznaczone do jej realizacji. Niezbędne było zamówienie koniecznych materiałów przed rzeczywistym przystąpieniem do realizacji robót w terminie. Wobec uniemożliwienia powodowi wykonania umowy z przyczyn leżących po stronie pozwanych część zakupionych materiałów nie została zabudowana. W związku z tym powód jest w posiadaniu zamówionych materiałów, których koszt zakupu wyniósł 684.123,74 zł i nadal ponosi koszty ich składowania. Powód bezskutecznie wezwał pozwanych do zwrotu ceny nabycia w/w materiałów i ich odebrania. Materiały zakupione na cele realizacji umowy nie mogą zostać wykorzystane, z uwagi na ich parametry, na inne cele niż roboty określone w umowie zawartej z wykonawcą, tym samym powód dochodzi zapłaty powyższej kwoty od pozwanych tytułem naprawienia poniesionej przez powoda szkody.

(pozew k. 2-6)

Nakazem zapłaty w postępowaniu upominawczym z dnia 9 stycznia 2014 roku Sąd Okręgowy orzekł zgodnie z żądaniem pozwu.

(nakaz zapłaty k. 160)

W sprzeciwie z dnia 7 lutego 2014 roku pozwani zaskarżyli powyższy nakaz zapłaty w całości, wnosząc o oddalenie powództwa i zasądzenie od powoda na ich rzecz kosztów postępowania w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. Uzasadniając swoje żądanie pozwani wskazali, że w łączącej strony umowie z dnia 18 sierpnia 2010 roku zawarto zapis zgodnie, z którym pozwani jako wykonawca mieli prawo do zmniejszenia powodowi jako podwykonawcy umownego zakresu robót, ich ilości i jakości, wraz z proporcjonalnym zmniejszeniem wynagrodzenia. W oparciu o tą regulację strona pozwana zmniejszyła umowny zakres robót o prace na obiektach M. (...), M. (...) i (...) K.. Wykonanie tego uprawnienia, zdaniem pozwanych nie może być uznane za winioną odmowę udostępnienia frontu robót. Powyższe ograniczenie powodowi zakresu robót wynikało z faktu, iż prace związane z oświetleniem na wszystkich obiektach M. i (...) na budowanym przez stronę pozwaną odcinku Autostrady zostały wyłączone z zakresu robót podlegających wykonaniu przez samą pozwaną, jako generalnego wykonawcę budowanego odcinka Autostrady (...). Zadaniem strony pozwanej powódka była wielokrotnie informowana o tym, iż zakres umowy robót został zmniejszony o prace na obiektach M. (...), M. (...) i (...) w węźle K.. Z tych względów w ocenie pozwanych brak podstaw do przypisania winy stronie pozwanej za brak możliwości wykonania wskazanych robót przez powoda. Skoro powód nie był zobowiązany do wykonania tychże robót, zakup materiałów, których zwrotu ceny powód żąda w pozwie,

nie był uzasadniony pod względem gospodarczym. Zatem brak podstaw zdaniem strony pozwanej do obciążenia jej kosztami zakupu rzeczonych materiałów.

(sprzeciw k. 168-176)

W piśmie procesowym z dnia 10 marca 2016 roku powód zmodyfikował stanowisko zawarte w pozwie w ten sposób, że podtrzymał żądanie w zakresie zasądzenia solidarnie od pozwanych kwoty 629.538,60 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 4 grudnia 2013 roku do dnia zapłaty, zaś w pozostałej części cofnął powództwo wraz ze zrzeczeniem się roszczenia.

(pismo procesowe k. 522)

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 18 sierpnia 2010 roku strony sporu zawarły umowę nr (...) na mocy, której pozwany B. a (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w C. jako wykonawca zlecił powodowi jako podwykonawcy do kompleksowego wykonania oświetlenia obiektów autostradowych (zasilania i oświetlenia drogi, węzłów skrzyżowań) wraz z zapewnieniem materiałów i środków sprzętowo transportowych niezbędnych do wykonania w/w zadania. (§1 ust. 1 umowy). Rozpoczęcie wykonania umowy ustalono na datę 1 kwietnia 2011 roku, zaś termin zakończenia prac na dzień 31 października 2011 roku (§ 2 ust. 1 umowy). Za wykonanie przedmiotu umowy strony ustaliły wynagrodzenie należne powodowi w wysokości określonej wstępnie na 2.762.893,19 zł. (§ 3 umowy). Zgodnie z § 6 ust 2 umowy strona pozwana miała prawo polecać powodowi dokonywanie takich zmian zakresu robót, ich ilości i jakości, jakie uzna za niezbędne, w szczególności:

- a) zwiększyć lub zmniejszyć ilość robót objętych zakresem rzeczowym z proporcjonalnym zmniejszeniem lub zwiększeniem wynagrodzenia powoda,
- b) pominąć roboty,
- c) zmienić określoną w harmonogramie kolejność robót,
- d) zmniejszyć umowny zakres robót wraz z proporcjonalnym zmniejszeniem wynagrodzenia powoda.

W § 11 umowy strony przewidziały prawo do odstąpienia od umowy każdej ze stron w wypadkach opisanych w umowie, w tym m.in. prawo do odstąpienia od umowy przysługiwało pozwanemu w razie rozwiązania lub zaistnienia jakiegokolwiek zmiany kontraktu pomiędzy inwestorem a wykonawcą (pозwanym) uniemożliwiającej wykonanie przedmiotu umowy przez powoda jako podwykonawcy. Odstąpienie od umowy z tych przyczyn miało nie być traktowane jako odstąpienie z przyczyn, za które ponosi odpowiedzialność pozwany. (§ 11 ust. 1 pkt j umowy). Odstąpienie od umowy powinno nastąpić w formie pisemnej pod rygorem nieważności z podaniem przyczyny odstąpienia wraz z uzasadnieniem. (§ 11 ust. 4 umowy). W § 14 ust. 8 umowy wskazano, że wszelkie zmiany i uzupełnienia postanowień umowy wymagają formy pisemnej i powinny być sporządzone w formie aneksów do umowy, pod rygorem nieważności.

Pozwany zlecił wykonanie wskazanych wyżej prac powodowi jako podwykonawcy, w związku z realizacją w charakterze generalnego wykonawcy na rzecz inwestora Skarbu Państwa Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad robót, polegających na budowie Autostrady (...) odcinek od węzła (...) do węzła (...) od km 245+800 do km 261+000”,

(umowa k. 19-23)

Na podstawie aneksu nr (...) z dnia 11 kwietnia 2011 roku do powyżej umowy zmianie uległ skład oraz oznaczenie wykonawcy z B. a (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w C. na B. a K. k.s. i B. a (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością spółka cywilna w C..

(aneks nr do umowy (...)// (...) k. 24)

Aneks nr (...) do umowy z dnia 18 sierpnia 2010 roku przedłużono termin wykonania prac objętych umową do dnia 15 października 2012 roku.

(aneks do umowy16// (...) k. 25)

Powód dokonywał we własnym zakresie zakupu materiałów potrzebnych do realizacji przedmiotu umowy łączącej go ze stroną z pozwaną, na dowód czego powód przedłożył do akt sprawy dokumenty w postaci następujących umów sprzedaży i dostawy zawartych ze spółką P. sp. z o.o. w P.: umowy nr (...) z dnia 31 sierpnia 2010 roku, nr (...) z dnia 31 sierpnia 2010 roku wraz z aneksem z dnia 26 lipca 2011 roku, nr (...) z dnia 31 sierpnia 2010 roku, nr (...) z dnia 31 sierpnia 2010 roku wraz z aneksem do umowy z dnia 26 lipca 2011 roku. Produkty sprzedawane powodowi na podstawie powyższych umów z firmą P. sp. z o.o. w P. obejmowały również materiały przeznaczone na wykonanie przez powoda prac oświetleniowych na odcinku autostrady (...) P.-S., które to prace powód realizował w oparciu o umowę zawartą z podmiotem trzecim.

(umowy oraz aneksu do umów k. 59-75, k. 285-296, zeznania świadka M. S. e-protokół rozprawy z dnia 3 grudnia 2014 roku czas nagrania 02:50:26)

W związku z zakupem przedmiotowych materiałów powód otrzymywał następujące faktury vat: nr (...) z dnia 17 września 2012 roku, na kwotę 31.703,37 zł, na której wskazano, że dotyczy umowy nr (...) z dnia 28 września 2012 roku, na kwotę 269.215,41 na której wskazano, że dotyczy umowy nr (...) z dnia 6 czerwca 2012 roku, na kwotę 331.983,74 zł, na której wskazano, że dotyczy umowy nr (...) z dnia 13 lipca 2012 roku, na kwotę 12.398,40 zł, na której wskazano, że dotyczy umowy nr (...) z dnia 8 sierpnia 2021 roku na kwotę 8.127,72 zł, na której wskazano, że dotyczy umowy nr (...) z dnia 30 maja 2012 roku na kwotę 9.284,34 zł, na której wskazano, że dotyczy umowy (...) z dnia 3 kwietnia 2012 roku na kwotę 57.318,00 zł, na której wskazano, że dotyczy umowy (...) z dnia 18 września 2012 roku na kwotę 51.589,73 zł, na której wskazano, że dotyczy umowy (...) z dnia 18 października 2012 roku na kwotę 5.854,00 zł, nr (...) z dnia 23 grudnia 2010 roku na kwotę 355.183,24 zł, na której wskazano, że dotyczy umowy (...), nr FA (...) z dnia 13 lipca 2012 roku na kwotę 54.864,94 zł, na której wskazano, że dotyczy umowy (...).

(faktury vat k. 76-88, 273-284, k. 433)

W dniu 31 sierpnia 2012 roku w sprawie toczącej się przed Sądem Rejonowym dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi I Wydziałem Cywilnym pod sygnaturą akt I Co 197/12 doszło do zawarcia ugody pomiędzy pozwanymi w niniejszym procesie B. a (...) Sp. z o.o. i B. a K. k.s. będącymi generalnym wykonawcą na budowie Autostrady (...) na odcinku od węzła (...) do węzła (...), a Skarbem Państwa Generalną Dyрекcją Dróg Krajowych i Autostrad Oddział w Ł., jako Inwestorem, na mocy której dokonano ograniczenia zakresu robót generalnego wykonawcy o prace na obiektach M. (...), M. (...) i (...) w węźle K..

(ugoda sądowa wraz z załącznikami k. 28-59 w aktach sprawy Sądu Rejonowego dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi I Wydziału Cywilnego, sygn. I Co 197/12)

W konsekwencji powyższego strona pozwana dokonała ograniczenia zakresu robót zleconych stronie powodowej w umowie z dnia 18 sierpnia 2010 roku nr (...) o prace na obiektach M. (...), M. (...) i (...) w węźle K.. Przedmiotowa informacja została ustnie przekazana przedstawicielowi strony powodowej T. P. (1) przez W. P. (1), który reprezentował pozwanych.

(zeznania świadka W. P. e-protkół rozprawy z dnia 15 kwietnia 2015r. czas nagrania 00:08:27, zeznania świadka T. P. e-protokół rozprawy z dnia 3 grudnia 2014 roku czas nagrania 02:12:23)

Powód nabywał materiały potrzebne do wykonania robót stanowiących przedmiot umowy z dnia 18 sierpnia 2010 roku w okresie od kwietnia do października 2011 roku. Ostatnia partia materiałów przeznaczonych na prace na obiektach M. (...), M. (...) i (...) w węźle K. zostały przez powoda pozyskane w kwietniu 2012 roku.

(zeznania świadka T. P. e-protokół rozprawy z dnia 3 grudnia 2014 roku czas nagrania 02:17:13)

W piśmie z dnia 29 listopada 2012 roku powód wezwał pozwanych do zapłaty ceny uiszczonej na zakup materiałów przeznaczonych na realizację umowy z dnia 18 sierpnia 2010 roku i które z uwagi na zmniejszenie zakresu robót o budowę M. (...), M. (...) i (...) węzła K. nie zostały wykorzystane.

(pismo powoda k. 51)

W odpowiedzi na powyższe wezwanie strona pozwana odmawiając zapłaty żądanej kwoty, wskazała, że brak jest podstaw do jej zapłaty, albowiem możliwość ograniczenia zakresu robót podwykonawcy została przez strony przewidziana w umowie z dnia 18 sierpnia 2010 roku.

(pismo pozwanych k. 58)

Część ze wskazanych materiałów, które nie zostały wykorzystane przy realizacji umowy łączącej strony sporu, zostały spożytkowane przez stronę powodową na własne potrzeby na terenie obiektów należących do powoda.

(zeznania świadka T. P. e-protokół rozprawy z dnia 14 marca 2016 roku , czas nagrania 00:30:31)

W sporządzonej na zlecenie Sądu pisemnej opinii, potwierdzonej w uzupełniającej opinii ustnej złożonej na rozprawie w dniu 14 marca 2016 roku, biegły sądowy z zakresu elektrotechniki B. K. wskazał, że materiały stanowiące przedmiot sporu to typowe materiały mające zastosowanie przy wykonywaniu instalacji oświetlenia dróg i autostrad wraz z obiektami bezpośrednio z tymi drogami związanymi. Można te materiały wykorzystać do oświetlenia innych odcinków autostradowych, czy obiektów towarzyszących autostradom, czyli obiektów obsługi podróży. Biegły podniósł przy tym, że rodzaje materiałów odpowiadają wymaganiom technicznym podanym w projekcie wykonawczym (konstrukcja słupów, moc i rodzaje naświetlaczy, parametry źródeł). Materiały te mogą być wykorzystywane przy realizacji innych robót budowlanych jeżeli będą to roboty związane z oświetleniem dróg. Rodzaj materiałów i ich ilość w poszczególnych asortymentach wynikają z konkretnego projektu wykonawczego. Realizacja innego zadania wymaga skompletowania do niego materiałów zgodnie z projektem wykonanym dla tego konkretnego przedsięwzięcia. Projekty oświetlenia przy wielu podobieństwach mają jednak każdą swoją specyfikę, wynikającą z założeń projektowych, warunków terenowych, wymagań inwestora. Projektant musi zapewnić określone parametry świetlne na poziomie gruntu. Z tych względów zdaniem biegłego możliwe jest wykorzystanie materiałów będących przedmiotem sporu, jeżeli posiadacz materiału przystąpi do realizacji podobnego zadania inwestycyjnego lub kilku projektów oświetleniowych jednocześnie. Odnosząc się zaś do okoliczności związanych z zamawianiem przedmiotowych materiałów biegły podniósł, że termin związany z zamówieniem słupów zależy do sytuacji rynkowej i obłożenia zamówieniami zakładów wytwórczych. W okresie gdy realizowano wiele inwestycyjnych zadań drogowych wynosił on kilka miesięcy. Czas realizacji zamówień na oprawy i naświetlacze wynosił kilka tygodni. Kable i przewody można było dostać na rynku bezzwłocznie, a jeżeli zamówienie dotyczyło dużych ilości, najdalej w ciągu kilku dni,. Informacje takie pochodzą od producentów materiałów. Nie ma takiej praktyki na rynku, aby producenci nie posiadali na magazynie przedmiotowych materiałów skoro zamieszczają je w swoich katalogach. Ilość zamawianych przez powoda materiałów nie była ilością nadmierną w stosunku do posiadanych przez producentów tych materiałów zasobów na magazynach. Nawiązując do ceny zakupionych przez powoda materiałów biegły stwierdził, że w znakomitej części przypadków powód dokonywał zakupów po cenach niższych od rynkowych. Wynikało to z faktu, że przy realizacji zadań inwestycyjnych w dużej skali wykonawcy na ogół współpracują z podmiotami pośredniczącymi – hurtowniami – zaopatrującymi ich w materiały zgodnie z ustalonym harmonogramem. Taka struktura daje silną pozycję negocjacyjną wobec wytwórców materiałów i pozwala na uzyskanie korzystnych cen. Zapewnia także dostawy określonego asortymentu w określonym czasie, co decyduje o płynnej i terminowej realizacji kontraktu.

(opinia pisemna k. 482-487, ustna uzupełniająca opinia e-protokół rozprawy czas nagrania 00:07:40)

Sąd dokonał ustaleń faktycznych w zakresie okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy na podstawie treści znajdujących się w aktach sprawy dokumentów, których prawdziwość nie budziła zastrzeżeń, a także w oparciu o zeznania świadków, które w przeważającej części sąd uznał za wiarygodne i wzajemnie ze sobą korespondujące.

Pojawiająca się w treści zeznań świadków, zwłaszcza świadka W. P. i świadka T. P. rozbieżność w zakresie daty poinformowania strony powodowej przez przedstawiciela pozwanych o ograniczeniu zakresu robót, poprzez zaniechanie wykonania prac na obiektach M. (...), M. (...) i (...) w węźle K., nie spowodowała zmniejszenia wartości dowodowej tych zeznań. Z zeznań świadka T. P. (1), który z ramienia strony powodowej był osobą zajmującą się bezpośrednio sporządzeniem wykazu materiałów niezbędnych do wykonania umowy z dnia 18 sierpnia 2010 roku oraz przebywającą osobiście na terenie budowy, wynikało bowiem, że powód nabywał sporne materiały w okresie od kwietnia do października 2011 roku. Ostatnia partia materiałów przeznaczonych na prace na obiektach M. (...), M. (...) i (...) w węźle K. została natomiast przez powoda pozyskana w kwietniu 2012 roku. Skoro zatem powód był w posiadaniu rzeczonych materiałów budowlanych już w kwietniu 2012 roku, drugorzędne znaczenie miała okoliczność czy strona powodowa pozyskała wiedzę o ograniczeniu zakresu robót na przełomie sierpnia i września 2012 roku czy też w listopadzie 2012 roku.

Podstawę poczynionych przez Sąd ustaleń faktycznych w sprawie stanowiła również opinia biegłego sądowego B. K.. W ocenie sądu opinia sporządzona została w sposób profesjonalny i fachowy oraz merytorycznie poprawny. Biegły udzielił wyczerpującej odpowiedzi na wszystkie pytania zawarte w tezie dowodowej, jak również ustosunkował się do zastrzeżeń poczynionych przez stronę powodową. Wnioski sprecyzowane przez biegłego w treści opinii nie zostały skutecznie podważone przez żadną ze stron procesu.

Sąd pominął wniosek strony powodowej o dopuszczenie dowodu z opinii innego biegłego, z dodatkowym wskazaniem dokonania przez biegłego oględzin spornych materiałów niewykorzystanych przez powoda przy realizacji umowy z dnia 18 sierpnia 2010 roku. Zgodnie z treścią przepisu art. 286 k.p.c. sąd może zażądać ustnego wyjaśnienia opinii złożonej na piśmie, może też w razie potrzeby zażądać dodatkowej opinii od tych samych lub innych biegłych. Samo niezadowolenie strony z opinii biegłego nie uzasadnia powołania innego biegłego. (tak Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 5 listopada 1974 roku, sygn. akt I CR 562/74 Lex nr 7607) Wydana w niniejszej sprawie opinia jest spójna i logiczna. Biegły przedstawił w treści opinii wszystkie okoliczności, które są istotne dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy w sposób rzetelny. Kwestionowanie zatem przez stronę powodową stanowiska biegłego, w zakresie określenia przez niego terminu oczekiwania na realizację zamówienia materiałów potrzebnych do wykonania przedmiotu łączącej strony umowy i ewentualny możliwy inny pogląd w tym zakresie wyrażony przez innego specjalistę, nie stanowi podstawy do uwzględnienia wniosku o dopuszczenie dowodu z opinii kolejnego biegłego. Co więcej w ocenie Sądu kwestia ta ma drugorzędne znaczenie dla wydania orzeczenia w tej sprawie. Odnosząc się natomiast do żądania powoda dokonania oględzin przez biegłego spornym materiałów, uznać należało wniosek ten za spóźniony i powodujący przedłużenie postępowania w sprawie i z tych przyczyn został pomięty przez Sąd w trybie art. 207 § 6 k.p.c. Niezależnie od powyższego jak stwierdził sam biegły w ustnej uzupełniającej opinii, w oparciu o przeprowadzone oględziny rzeczonych materiałów, biegły mógłby jedynie określić do jakich typów materiałów przyporządkować dany element, nie byłby zaś w stanie stwierdzić czy jest to ten sam produkt, który został przez powoda zamówiony na potrzeby realizacji umowy z dnia 18 sierpnia 2010 roku.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Powództwo podlegało oddaleniu jako nieuzasadnione.

Strony sporu łączyła umowa o roboty budowlane z dnia 18 sierpnia 2010 roku nr (...) na mocy, której powód zobowiązał się do kompleksowego wykonania na rzecz strony pozwanej oświetlenia obiektów autostradowych (zasilanie i oświetlenie drogi, węzłów, skrzyżowań) na odcinku Autostrady (...) od węzła (...) do węzła (...). Do obowiązków powoda należało zapewnienie materiałów i środków sprzętowo transportowych niezbędnych do wykonania wskazanego zadania. W tym celu powód zawarł z firmą P. Sp. z o.o. w P. umowę na dostawę materiałów budowlanych na potrzeby wykonania prac oświetleniowych na odcinku Autostrady (...) od węzła (...) do węzła (...).

Jednocześnie jak wynika z zebranego w sprawie materiału dowodowego powód nabywał od tego samego kontrahenta również materiały budowlane, niezbędne do wykonania robót prowadzonych przez powoda na odcinku Autostrady (...) P.-S., w ramach umowy łączącej powoda z podmiotem trzecim. W treści § 6 ust. 2 ppkt d umowy z dnia 18 sierpnia 2010 roku strony sporu zawarły postanowienie zgodnie, z którym stronie pozwanej przyznano uprawnienie do polecenia powodowi dokonywania takich zmian zakresu robót, ich ilości i jakości, jakie uznałyby za niezbędne, w szczególności do zmniejszenia umownego zakresu robót wraz z proporcjonalnym zmniejszeniem wynagrodzenia powoda.

Stosownie do dyspozycji przepisu art. 353¹ k.c. strony zawierające umowę mogą ułożyć stosunek prawny według swojego uznania, byleby jego treść lub cel nie sprzeciwiały się właściwości (naturze) stosunku, ustawie ani zasadom współżycia społecznego. Granice swobody umów odnoszą się nie tylko do treści umowy, ale również do celu stosunku prawnego kształtowanego przez strony. Zasada swobody umów musi być więc w każdym przypadku poszanowana, a jej obowiązywanie może zostać wyłączone jedynie w sytuacjach niewątpliwego stwierdzenia okoliczności takich, jak naruszenie bezwzględnie obowiązujących przepisów prawa, naruszenie właściwości stosunku prawnego, naruszenie zasad współżycia społecznego. (por wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 16 kwietnia 2015 roku, sygn. akt III AUa 627/14 Lex nr 1785881)

W świetle powyższego wskazać należy, że w ramach swobody umów potwierdzonej treścią art. 353¹ k.c. strony mogą ułożyć stosunek prawny według swego uznania. Tym samym mogą ustalić, że zlecającemu do wykonania roboty budowlane przysługuje uprawnienie do zmniejszenia określonego umową zakresu przedmiotowych robót wraz z proporcjonalnym zmniejszeniem wynagrodzenia podwykonawcy. Taki zapis został zawarty przez strony sporu w § 6 ust. 2 ppkt d umowy z dnia 18 sierpnia 2010 roku. Strony nie przewidziały przy tym jakiegokolwiek szczególnej formy, w której pozwani winni wykonać przysługujące im uprawnienie. Z tych względów uznać należało, że strona pozwana mogła zrealizować swoją prerogatywę w dowolnej formie, w tym jak zostało to uczynione na gruncie analizowanej sprawy, poprzez ustne oświadczenie przedstawiciela strony pozwanej W. P. (1) złożone reprezentantowi powoda T. P. (1), o wyeliminowaniu z zakresu robót, prac na obiektach M. (...), M. (...) i (...) węzła K..

Podnieść w tym miejscu trzeba, iż jak wynika z poczynionych przez Sąd ustaleń faktycznych w sprawie, powyższa decyzja strony pozwanej zapadła na skutek ugody sądowej zawartej przez pozwanych jako generalnych wykonawców budowy odcinka Autostrady (...) S.-K. w dniu 31 sierpnia 2012 roku z Inwestorem – Skarbem Państwa Generalną Dyрекcją Dróg Krajowych i Autostrad. Na mocy wspomnianej ugody, z zakresu robót powierzonych pozwanym na danym odcinku Autostrady (...) przez Inwestora, zostały wyłączone prace na obiektach M. (...), M. (...) i (...) węzła K.. Tym samym brak było podstaw do realizacji tychże prac przez powoda jako podwykonawcy. Decyzja strony pozwanej była w tych okolicznościach w pełni uzasadniona. Z tych względów brak podstaw do przyznania racji twierdzeniom powoda o złamaniu przez pozwanych dobrych obyczajów i niewywiązania się z obowiązku dochowania należytej staranności względem strony powodowej przy realizacji łączącej strony umowy. Nie sposób podzielić argumentacji powoda aby ograniczenie zakresu robót zleconych powodowi przez pozwanych winno nastąpić w sformalizowanej formie, poprzez zmianę treści umowy czy odstąpienie od umowy. W § 11 umowy z dnia 18 sierpnia 2010 roku strony sporu dopuściły możliwość odstąpienia od umowy w przypadkach w niej określonych, zaś w § 14 ust. 8 umowy przewidziano możliwość dokonania zmiany lub uzupełnienia postanowień umowy. Jednocześnie dla obu czynności strony przewidziały obowiązek zachowania formy pisemnej pod rygorem uznania czynności za nieważną. W realiach przedmiotowej sprawy nie można uznać, aby skorzystanie z przysługującego stronie pozwanej, na mocy § 6 ust. 2 ppkt d umowy, prawa do ograniczenia zakresu robót zleconych powodowi, winno być potraktowane jako zmiana umowy, wymagająca dla swej skuteczności formy pisemnej. Analogicznie, oświadczenie o zmniejszeniu zakresu prac wobec strony powodowej nie stanowi również odstąpienia od umowy, co także wymagałoby zachowania formy pisemnej. Tym samym za całkowicie chybiony uznać należało sformułowany przez powoda zarzut nienależytego wykonania umowy przez pozwanych.

Odnieść się w dalszej kolejności należy do twierdzeń powoda, w których podnosi, że w konsekwencji zaniechania wykonania robót na obiektach M. (...), M. (...) i (...) węzła K., poniósł szkodę w wysokości kwoty uiszczonej na zakup materiałów przeznaczonych do realizacji umowy, których nie mógł następnie wykorzystać z uwagi na rezygnację z

wykonania przedmiotowych prac. Ze sporządzonej na zlecenie Sądu opinii biegłego wynika, że materiały, których zwrotu ceny żąda powód w niniejszym procesie, to materiały typowe mające zastosowanie przy wykonywaniu instalacji oświetlenia dróg i autostrad. Zdaniem biegłego materiały te nadawały się do wykorzystania do oświetlenia innych odcinków autostradowych, czy obiektów towarzyszących autostradom takim jak obiekty obsługi podróży. Możliwe było wykorzystanie materiałów będących przedmiotem sporu, w razie przystąpienia do realizacji podobnego zadania inwestycyjnego lub kilku projektów oświetleniowych jednocześnie. W świetle powyższych rozważań oraz mając na uwadze fakt, iż powód z zakupionych u tego samego kontrahenta materiałów realizował prace na odcinku Autostrady (...) S.-P., w ocenie Sądu nieuzasadnionym jest twierdzenie powoda o braku jakiejkolwiek możliwości wykorzystania przez powoda spornych materiałów, a tym samym powstaniu szkody w majątku powoda spowodowanej niemożnością wbudowania tychże materiałów na obiektach M. (...). M. (...) i (...) węzła K. na odcinku Autostrady (...) S.-K.. Powyższy pogląd Sądu znajduje przy tym potwierdzenie w treści zeznań świadka T. P. (1), który na rozprawie w dniu 14 marca 2016 roku stwierdził, że część materiałów niewykorzystanych przy realizacji umowy łączącej strony sporu, powód spożytkował na własne potrzeby, na terenie należących do strony obiektów.

Ponadto z poczynionych przez Sąd ustaleń wynika, że czas oczekiwania na realizację zamówienia obejmującego znaczną część spornych materiałów nie był nadmiernie wydłużony. Z treści opinii biegłego wynika, że dostawa opraw i naświetlaczy wynosiła kilka tygodni, zaś kable i przewody można było dostać na rynku bezzwłocznie, a jeżeli zamówienie dotyczyło dużych ilości, najdalej w ciągu kilku dni. Tym samym wbrew twierdzeniom powoda zaopatrzenie się w materiały potrzebne do wykonania prac związanych z umową z dnia 18 sierpnia 2010 roku nie wymagało zamawiania tychże materiałów ze znacznym wyprzedzeniem. Jednocześnie jak wynika ze zgromadzonego materiału dowodowego powód mógł dokonywać zakupu stosownych materiałów po cenach niższych od rynkowych.

W świetle poczynionych rozważań w ocenie Sądu roszczenie strony powodowej nie znajduje uzasadnienia w realiach rozpoznawanej sprawy. Pozwany wykonując przysługujące mu na mocy umowy z dnia 18 sierpnia 2010 roku uprawnienie do dokonywania zmian zakresu robót zleconych przedmiotową umową, zmniejszył stronie powodowej zakres robót o prace na obiektach M. (...), M. (...) i (...) węzła S.. Zebrany w sprawie materiał dowodowy wskazuje, że niewykorzystane materiały budowlane pozostałe w związku z ograniczeniem zakresu prac, nie odbiegały w swych parametrach od typowych materiałów służących do wykonywania podobnych robót i mogły zostać spożytkowane do realizacji podobnego zadania inwestycyjnego. Jednocześnie część z omawianych materiałów została wykorzystana przez powoda w ramach prowadzonych prac na własnych obiektach. Powód nie wykazał zatem zarówno faktu nienależytego wykonania przez pozwanych łączącej strony umowy, jak również zaistnienia szkody w majątku powoda, która zgodnie z twierdzeniem powoda stanowiła kwotę podaną przez niego jako wartość przedmiotu sporu.

W świetle powyższych ustaleń i rozważań stwierdzić należy, iż roszczenie powoda nie znajduje podstawy prawnej. Nie może nią być ani przepis art. 647 k.c. (powód nie wykonał robót w tym zakresie), ani przepisach o skutkach nie wykonania zobowiązania (miedzy stronami nie doszło do odstąpienia od umowy, a jedynie ograniczenia jej zakresu co wyłącza zastosowanie art. 494 i 495 k.c., z drugiej zaś strony ograniczenie to było związane z upadłością jednego z członków konsorcjum i zmianą umowy z (...), a więc okolicznościami niezależnymi od pozwanych, wobec czego nie można im przypisać odpowiedzialności za szkodę poniesioną przez pozwaną, co wyłącza ich odpowiedzialność na mocy art. 471 k.c.), ani wreszcie w przepisach o bezpodstawnym wzbogaceniu (gdyż pozwane, która same nie wykonały spornych prac i nie dostały za to wynagrodzenia w żaden sposób nie są wzbogacone względem powoda). Podstawą wreszcie roszczenia powoda nie może być art. 639 k.c. (w zw. z art. 656 k.c.), gdyż pomimo gotowości powoda do wykonania umowy, ograniczenie jej zakresu nastąpiło zgodnie z umową i z okoliczności nie dotyczących samego zamawiającego (pozwanych), ale także inwestora, a wreszcie w takich wypadkach zamawiający może odliczyć to co przyjmujący zamówienie zaoszczędził z powodu nie wykonania umowy, a jak w sprawie ustalono nie tylko wydatki powoda na sporne materiały były dokonane przedwcześnie, to także brak jest podstaw do uznania, że powódką nie może wykorzystać tych materiałów do innych celów.

Mając na uwadze powyższe Sąd oddalił powództwo w zakresie kwoty 629.538,60 zł.

Z uwagi na złożenie przez powoda w piśmie procesowym z dnia 10 marca 2016 roku oświadczenia o częściowym cofnięciu pozwu wraz ze zrzeczeniem się roszczenia, Sąd na podstawie art. 355 § 1 k.p.c. umorzył postępowanie w pozostałej części.

O kosztach procesu Sąd orzekł w oparciu o przepis art. 98 k.p.c. obciążając nimi w całości stronę powodową, jako przegrywającą sprawę. Na koszty procesu poniesione przez stronę pozwaną złożyło się wynagrodzenie pełnomocnika procesowego będącego radcą prawnym wg stawki minimalnej wynikającej z § 6 pkt 7 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz.U. z 2015r. poz. 1078) w kwocie 7.200,00 zł oraz opłata skarbową od pełnomocnictwa – 17,00 złotych.

Na podstawie art. 84 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 roku o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U. z 2014r. poz. 1025 ze zm.) Sąd nakazał wypłacić powodowi kwotę 3.249,62 zł tytułem zwrotu niewykorzystanej zaliczki na poczet wynagrodzenia biegłego.

W oparciu o przepis art. 113 ust. 1 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych Sąd nakazał pobrać od powoda jako strony przegrywającej sprawę kwotę 373,25 zł tytułem nieuiszczonych kosztów sądowych.

z/ odpis wyroku z uzasadnieniem doręczyć pełn. stron 2016-04-11